

På skidor i den svenska vintern

Berättelse

I Sverige är vintern lång och kall. Då åker många skidor. Det finns två sätt att åka skidor.

Det första sättet heter längdskidåkning. Då åker man i spår i snön. Marken är ofta flack, alltså platt. Det andra sättet heter utförsåkning eller alpint. Då åker man utför i en backe. Sedan tar man en lift upp till toppen igen.

I många svenska orter finns det motionsspår för skidor. Vissa spår har lampor. De kallas elljusspår. Då kan man åka skidor på kvällen, även när det är mörkt.

På vintern har skolan ett lov som heter sportlov. Då är många barn lediga en vecka. Många familjer åker på skidsemester. Sportlovet ligger på olika veckor i olika delar av landet. Det är ofta någon vecka mellan vecka 7 och vecka 10. Varje kommun bestämmer själv. På det sättet är inte alla lediga samtidigt.

Det finns också ett mycket känt skidlopp i Sverige. Det heter Vasaloppet. Loppet är 90 kilometer långt. Man åker längdskidor mellan Sälen och Mora i Dalarna. Vasaloppet har funnits sedan år 1922. Det beskrivs som ett av världens äldsta och största skidlopp. Enligt traditionen handlar namnet om kung Gustav Vasa. Men det är en gammal berättelse.

Man behöver inte vara expert för att börja. Många nybörjare provar i flacka spår eller i en lätt backe.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
skidor	långa och smala saker som man har på fötterna för att åka i snö
längdskidåkning	att åka skidor i spår på flack mark
utförsåkning	att åka skidor utför i en backe
backe	mark som lutar uppåt eller nedåt
lift	en maskin som drar dig upp för backen
elljusspår	ett skidspår med lampor, så att man kan åka i mörker
sportlov	ett skollov på en vecka på vintern
kommun	en del av landet med en egen lokal styrelse
lopp	en tävling där man tävlar om att komma först
nybörjare	en person som just har börjat och inte kan så mycket än

Läsförståelsefrågor

1. Vad är skillnaden mellan längdskidåkning och utförsåkning?
 1. Längdskidåkning är på flack mark i spår, utförsåkning är utför i en backe.
 2. Längdskidåkning är på sommaren, utförsåkning är på vintern.
 3. Det finns ingen skillnad alls.
2. Vad är ett elljusspår?
 1. Ett spår som bara finns på sommaren.
 2. Ett skidspår med lampor, så att man kan åka när det är mörkt.
 3. En stor backe med många liftar.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Vasaloppet är 90 kilometer långt.
 2. Alla kommuner i Sverige har sportlov samma vecka.
 3. Man måste vara expert för att börja åka skidor.
4. Varför har olika kommuner sportlov olika veckor? Svara med egna ord.
5. Varför skriver texten "enligt traditionen" om kung Gustav Vasa?

Facit

1. Längdskidåkning är på flack mark i spår, utförsåkning är utför i en backe.
1. Ett skidspår med lampor, så att man kan åka när det är mörkt.
1. ja b) nej (olika kommuner har lov olika veckor) c) nej (man behöver inte vara expert; nybörjare kan börja i flacka spår eller en lätt backe)
- Exempel på svar: För att inte alla ska vara lediga samtidigt, så att det inte blir för mycket folk samtidigt.
- Exempel på svar: För att det är en gammal berättelse som man inte vet säkert om den är sann.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Enkel text om vinter och årstider i Sverige som passar för att öva ord om natur, väder och tid (vinter, snö, backe, lov, mörker). Tema: natur och årstider. Fråga 5 kräver en första, enkel reflektion om säker och osäker information. Låt eleverna jämföra med vintern och eventuella vintersporter i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- Har du åkt skidor någon gång? Hur var det?
- Hur är vintern där du kommer ifrån? Snöar det?
- Vad gör barn på lovet där du kommer ifrån?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta vad du tycker om att göra på vintern. Är du ute i snön eller är du helst inomhus?

Källor och faktagranskning

- Vasaloppet, Om oss – Historia: <https://vasaloppet.se/om-oss/historia/> (arrangörens egen historiksida)
- Wikipedia: Sportlov: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Sportlov> (om sportlovets historia, kokslov/bränslelov, med vidare källhänvisningar)
- Svenska Turistföreningen (STF): Längdskidåkning: <https://www.svenskaturistforeningen.se/aktiviteter/skidakning/langdskidakning/>
- Skolverket: <https://www.skolverket.se> (skollov och läsårstider beslutas av varje kommun/huvudman)

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Skidåkning delas ofta in i längdskidåkning (åka i preparerade spår på flack eller kuperad terräng) och utförsåkning/alpint (åka utför i en backe med liftar). I många svenska orter finns preparerade motionsspår och elljusspår, så att man kan åka längdskidor även på kvällen när det är mörkt. Vasaloppet är ett 90 km långt längdskidlopp i klassisk stil mellan Sälen och Mora i Dalarna; det har körts sedan 1922 (första loppet den 19 mars 1922, idén kom från Anders Pers). Sportlov (även kallat vinterlov eller februarilov) är ett skollov på vintern då många familjer åker på skidsemester eller är ute i naturen; det ligger på olika veckor i olika delar av landet (ofta någon vecka mellan vecka 7 och 10), eftersom varje kommun eller skola beslutar om sina lovveckor. Sportlovet har sitt ursprung i de så kallade kokslov/bränslelov som infördes omkring 1940 för att spara bränsle till uppvärmning av skolorna, och blev under 1950-talet mer ett sportlov med fokus på vinteraktiviteter. Sälen och fjälltrakterna i Mellansverige och Norrland har stora skidanläggningar för både längd- och utförsåkning, och nybörjare kan börja i flacka spår eller nybörjarbackar. OSÅKERHET/MYTER (markeras försiktigt i texterna): Vasaloppets exakta längd har varierat genom åren (cirka 87–91 km vid olika tidpunkter); "90 km" gäller den moderna sträckningen och loppet framställs inte som oförändrat sedan 1922. Berättelsen om Gustav Vasas flykt vintern 1520–1521 bygger på historisk tradition och skrivs "enligt traditionen". Beskrivningen "världens äldsta och största" kommer ofta från arrangören/media och attribueras ("Vasaloppet beskrivs som...") snarare än att slås fast som objektivt faktum. Sportlovets exakta veckor ändras varje år och per kommun, så inga fasta datum anges. Årtalet för kokslovs/bränslelovs införande (omkring 1940) och övergången till sportlov (under 1950-talet) skrivs allmänt, eftersom övergången skedde gradvis. Texterna undviker generaliseringen att "svenskar åker skidor" och skriver i stället "många i Sverige" eller "det är vanligt att".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.